

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2011. gada 1. decembrī*

Apvienotās lietas C-446/09 un C-495/09

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam un LESD 267. pantam, ko *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Beļģija) (C-446/09) un *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apvienotā Karaliste) (C-495/09) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti attiecīgi 2009. gada 4. un 26. novembrī un kas Tiesā reģistrēti 2009. gada 17. novembrī un 2. decembrī., tiesvedībās

Koninklijke Philips Electronics NV (C-446/09)

pret

Lucheng Meijing Industrial Company Ltd,

Far East Sourcing Ltd,

Röhlig Hong Kong Ltd,

* Tiesvedības valoda — holandiešu un angļu.

Röhlig Belgium NV

un

Nokia Corporation (C-495/09)

pret

Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs,

piedaloties

International Trademark Association.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Īlešiĉs [*M. Ilešič*] (referents), E. Levits un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 18. novembra tiesas sēdes,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Koninklijke Philips Electronics NV* vārdā — K. De Meijers [*C. De Meyer*] un K. Gommersa [*C. Gommers*], *advocaten*,
- *Far East Sourcing Ltd* vārdā — A. Kegels [*A. Kegels*], *advocaat*,
- *Nokia Corporation* vārdā — Dž. Tērners [*J. Turner*], QC, kuru pilnvarojusi A. Radžendra [*A. Rajendra*], *solicitor*,
- *International Trademark Association* vārdā — N. Sonderss [*N. Saunders*], *barrister*, kuru pilnvarojusi M. Harisa [*M. Harris*] un A. Karboni [*A. Carboni*], *solicitors*,
- Beļģijas valdības vārdā (lietā C-446/09) — M. Jakobsa [*M. Jacobs*] un Ž. K. Allē [*J.-C. Halleux*], pārstāvji,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā — L. Siboruts [*L. Seeboruth*], pārstāvis, kam palīdz T. de la Mare [*T. de la Mare*], *barrister*,
- Čehijas valdības vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*] un K. Havličková [*K. Havličková*], pārstāvji,

- Francijas valdības vārdā (lietā C-495/09) — B. Bopēra-Manoka [*B. Beaupère-Manokha*], pārstāve,

- Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz Dž. Albencio [*G. Albenzio*] (lietā C-446/09) un V. Ferante [*W. Ferrante*] (lietā C-495/09), *avvocati dello Stato*,

- Polijas valdības vārdā (lietā C-495/09) — M. Špunars [*M. Szpunar*], kā arī M. Lašuks [*M. Laszuk*] un E. Gromnicka [*E. Gromnicka*], pārstāvji,

- Portugāles valdības vārdā (lietā C-495/09) — L. Fernandišs [*L. Fernandes*] un I. Vjeira Lopiša [*I. Vieira Lopes*], pārstāvji,

- Somijas valdības vārdā (lietā C-495/09) — J. Heliskoski [*J. Heliskoski*], pārstāvis,

- Eiropas Komisijas vārdā — V. Rols [*W. Roels*] un B.R. Kilmans [*B.-R. Killmann*] (C-446/09), kā arī pēdējais minētais un R. Liāls [*R. Lyal*] (C-495/09), pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 3. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1994. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 3295/94, kas nosaka pasākumus attiecībā uz tādu preču, kuras pārkāpj kādas intelektuālā īpašuma tiesības, ieviešanu Kopienā, kā arī eksportu un reeksportu no Kopienas (OV L 341, 8. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 2. nod., 5. sēj., 318. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1999. gada 25. janvāra Regulu (EK) Nr. 241/1999 (OV L 27, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 2. nod., 9. sēj., 148. lpp.), kā arī Padomes 2003. gada 22. jūlija Regulu (EK) Nr. 1383/2003 par muitas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības (OV L 196, 7. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 2. nod., 13. sēj., 469. lpp.).

- 2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar tiesvedībām, pirmkārt, *Koninklijke Philips Electronics NV* (turpmāk tekstā — “*Philips*”) prasībā pret *Lucheng Meijing Industrial Company Ltd*, kas reģistrēta Veņdžou [Wenzhou] (Ķīna) (turpmāk tekstā — “*Lucheng*”), *Far East Sourcing Ltd*, kas reģistrēta Honkongā (Ķīna) (turpmāk tekstā — “*Far East Sourcing*”), kā arī *Röhlig Hong Kong Ltd* un *Röhlig Belgium NV* (turpmāk tekstā kopīgi — “*Röhlig*”) par *Philips* dizainparaugus un autortiesības iespējami aizskarošu preču ieviešanu Eiropas Savienības muitas teritorijā (lieta C-446/09) un, otrkārt, *Nokia Corporation* (turpmāk tekstā — “*Nokia*”) prasībā pret *Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs* (Apvienotās Karalistes muitas iestādes, turpmāk tekstā — “*Commissioners*”) par *Nokia* piederošu preču zīmi iespējami aizskarošu preču ieviešanu minētajā muitas teritorijā (lieta C-495/09).

Atbilstošās tiesību normas

Muitas kodekss

- 3 Savienības tiesiskais pamatregulējums muitas jomā, kas bija noteikts Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 2. nod., 4. sēj., 307. lpp.), ir atcelts un aizstāts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regulu (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss) (OV L 145, 1. lpp.).
- 4 Regula Nr. 450/2008 stājās spēkā 2008. gada 24. jūnijā attiecībā uz tiesību normām, kurās ir piešķirta kompetence veikt izpildes pasākumus, savukārt pārējo tās pašas regulas tiesību normu stāšanās spēkā tika paredzēta agrākais no 2009. gada 24. jūnija un vēlākais no 2013. gada 24. jūnija. Tādēļ, ņemot vērā pamatlietu faktu notikšanas laiku, tiem joprojām piemērojami noteikumi, kas rodami Regulā Nr. 2913/92, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti, ciktāl tas attiecas uz lietu C-446/09 — ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. novembra Regulu (EK) Nr. 2700/2000 (OV L 311, 17. lpp.; OV Īpašais izdevums latviešu valodā: 2. nod., 10. sēj., 239. lpp.) un, ciktāl tas attiecas uz lietu C-495/09 — ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 648/2005 (OV L 117, 13. lpp.) (turpmāk tekstā — “Muitas kodekss”).
- 5 Muitas kodeksa 4. pantā ir noteikts:

“Šajā Kodeksā terminiem ir šāda nozīme:

[..]

15. "Muitas noteikumos atzīta preču izmantošana" nozīmē:

- a) muitas procedūras piemērošanu precēm,
- b) preču ieviešanu brīvajā zonā vai brīvajā noliktavā,
- c) preču atkalizvešanu no Kopienas muitas teritorijas,
- d) preču iznīcināšanu,
- e) atteikšanos no precēm par labu valstij.

16. "Muitas procedūra" nozīmē:

- a) laišanu brīvā apgrozībā,
- b) tranzītu,
- c) glabāšanu muitas noliktavā,

- d) ieviešanu pārstrādei,
- e) pārstrādi muitas kontrolē,
- f) pagaidu ieviešanu,
- g) izvešanu pārstrādei,
- h) izvešanu [eksportu].

[..]

20. “Preču izlaidšana” nozīmē darbību, ar kuru muitas dienesti atļauj izmantot preces tiem nolūkiem, kas paredzēti muitas procedūrā, kura tām tiek piemērota.

[..]”

6 Šā paša kodeksa 37. pantā ir noteikts:

“1. Preces, kas ievestas Kopienas muitas teritorijā, no to ieviešanas brīža atrodas muitas uzraudzībā. [..]

2. Tām ir jāpaliek šādā uzraudzībā tik ilgi, cik vajadzīgs, lai noteiktu to statusu muitā, ja tas vajadzīgs, un [...] ārpuskopienas preču gadījumā — līdz to muitas statuss tiek nomainīts, tās nonāk brīvajā zonā vai brīvajā noliktavā vai tās ir atkal izvestas vai iznīcinātas [..].”

7 Muitas kodeksa 48.–50. panta redakcija ir šāda:

“48. pants

Muitai uzrādītās ārpuskopienas preces nododamas muietošanas vai izmantošanas režīmā, kas atļauts šādām ārpuskopienas precēm.

49. pants

1. Ja precēm ir iesniegta kopsavilkuma deklarācija, formalitātes, kas vajadzīgas to nodošanai muietošanas vai izmantošanas režīmā, ir jāizpilda:

- a) 45 dienu laikā pēc kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanas pa jūru pārvadātām precēm;
- b) 20 dienu laikā pēc kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanas precēm, kas nav pārveidātas pa jūru.

[..]

50. pants

Līdz nodošanai muitošanas vai izmantošanas režīmā muitai uzrādītās preces pēc šādas uzrādīšanas ir pagaidu glabāšanā esošu preču statusā. [..]”

- 8 Muitas kodeksa 56. panta pirmajā teikumā ir paredzēts:

“Muitas dienesti attiecīgos apstākļos var likt muitai uzrādītās preces iznīcināt.”

- 9 Minētā kodeksa 58. pantā ir paredzēts:

“1. Ja nav noteikts citādi, preces [..] jebkurā laikā var noteiktajā kārtībā nodot preču muitošanas vai izmantošanas režīmā.

2. 1. punkts neliedz noteikt aizliegumus vai ierobežojumus, ko pamato ar sabiedrības morāles normām, sabiedrisko kārtību vai sabiedrības drošību, cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības un veselības aizsardzību, tādu nacionālo bagātību aizsardzību, kurām ir mākslas, vēstures vai arheoloģiska vērtība, vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzību.”

- 10 Šī paša kodeksa 59. panta 1. punktā ir paskaidrots, ka “visām precēm, kuras nodod kādā muitas procedūrā, ir jābūt deklarētām šai muitas procedūrai”.

11 Saskaņā ar Muitas kodeksa 75. pantu:

“Nepieciešamie pasākumi, ieskaitot konfiskāciju un pārdošanu, ir jāizdara ar precēm, kuras:

a) nevar atlaist [nav varēts izlaist], jo:

[..]

— nav uzrādīti dokumenti, kas jāuzrāda pirms preču nodošanas pieprasītajā muitas procedūrā, vai

[..]

— uz tām attiecas aizliegumi vai ierobežojumi;

[..]”

12 Šā paša kodeksa 84. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“85.–90. pantā:

a) ar jēdzienu “[atlikšanas] procedūra” jāsaprot šādi ārpuskopienas precēm piemērojami režīmi:

— ārējais tranzīts,

— glabāšana muitas noliktavā,

— ieviešana pārstrādei [..],

— pārstrāde muitas kontrolē,

[un]

— pagaidu ieviešana.”

13 Minētā kodeksa 91. panta 1. punktā ir noteikts:

“Ārējā tranzīta procedūra atļauj Kopienas muitas teritorijā pārvietot no viena punkta uz otru:

- a) ārpuskopienas preces, neattiecinot uz tām ievadmuitas nodokļus un citus maksājumus vai tirdzniecības politikas pasākumus;

[..].”

14 Šā paša kodeksa 92. pantā ir noteikts:

“1. Ārējā tranzīta procedūra beidzas un tranzīta dokumentu turētāja pienākumi ir izpildīti, kad preces, uz kurām procedūra attiecas, un vajadzīgie dokumenti ir uzrādīti galamērķa muitas iestādē saskaņā ar attiecīgās procedūras noteikumiem.

2. Muitas dienesti izbeidz [ārējā tranzīta] procedūru, ja tās, pamatojoties uz nosūtītāja muitas iestādē un galamērķa muitas iestādē pieejamo datu salīdzinājumu, var konstatēt, ka procedūra ir beigusies pareizi.”

15 Muitas kodeksa 98. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Procedūra glabāšanai muitas noliktavā ļauj muitas noliktavās glabāt:

a) ārpuskopienas preces, nepiemērojot tām ievadmuitas nodokļus un citus maksājumus vai tirdzniecības politikas pasākumus;

[..].”

Regulas Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003

16 Kopš 2004. gada 1. jūlija Regula Nr. 3295/94 ir atcelta ar Regulu Nr. 1383/2003. Ņemot vērā apstākļu norises laiku, pamatlietā C-446/09 joprojām ir piemērojama Regula Nr. 3295/94, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Regulu Nr. 241/1999. Savukārt pamatlietā C-495/09 ir piemērojama Regula Nr. 1383/2003.

17 Regulas Nr. 3295/94 preambulas otrajā apsvērumā bija teikts:

“tā kā viltotu preču un pirātpreču tirdzniecība nodara ievērojamu kaitējumu likumīgiem [likumus ievērojošajiem] ražotājiem un tirgotājiem, autortiesību vai blakustiesību subjektiem un maldina patērētājus; tā kā pēc iespējas jānovērš šādu preču laišana tirgū un tādēļ jānosaka pasākumi, lai sekmīgi novērstu šo nelikumīgo darbību, neierobežojot likumīgās tirdzniecības brīvību; [..].”

18 Regulas Nr. 1383/2003 preambulas 2. un 3. apsvēruma redakcija ir šāda:

“(2) [...] preču, kas pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, realizācija nodara nopietnus zaudējumus [...] tiesību subjektiem [...] kā arī maldina un dažos gadījumos par [pat] apdraud patērētāju veselību un drošību. Šādas preces, cik vien tas ir iespējams, nedrīkst laist apgrozībā, un jāpieņem pasākumi, [...] neierobežojot likumīgu tirdzniecību. [...]

(3) Gadījumos, kad viltotas preces, pirātpreces un vispār visas preces, kas pārkāpj [ar kurām tiek aizskartas] intelektuālā īpašuma tiesības, ir cēlušās vai tiek ievestas no trešām valstīm, to ievēšana Kopienas muitas teritorijā, ieskaitot to pārkraušanu, laišanu brīvā apgrozībā Kopienā, atlikšanas procedūras piemērošanu tām un novietošanu brīvā zonā vai noliktavā, ir aizliedzama un ir jāizstrādā kārtība, kas ļautu muitas iestādēm pēc iespējas efektīvāk varētu piemērot šo aizliegumu.”

19 Regulas Nr. 1383/2003 1. pantā ir noteikts:

“1. Šī regula izklāsta nosacījumus muitas iestāžu darbībai [rīcībai] gadījumos, kad ir aizdomas, ka preces pārkāpj [ar precēm tiek aizskartas] intelektuālā īpašuma tiesības:

a) tad, kad tās laiž brīvā apgrozībā, izved vai izved atpakaļ [...];

- b) kad tās ir atrastas [atklātas] tādu preču pārbaudes laikā, ko ievēd Kopienas muitas teritorijā vai izved no tās saskaņā ar [Muitas kodeksa] 37. pantu un 183. pantu, tām piemērota atlikšanas procedūra [minētā kodeksa] 84. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, tās tiek izvestas atpakaļ ar iepriekšēju paziņojumu [...] vai novietotas brīvajā [brīvā] zonā vai brīvajā [brīvā] noliktavā [...].

2. Turklāt šī regula nosaka pasākumus, ko kompetentās iestādes veic, atklājušas [ja ir ticis konstatēts], ka 1. punktā minētās preces pārkāpj [ar 1. punktā minētajām precēm tiek aizskartas kādas] intelektuālā īpašuma tiesības.”

20 Regulas Nr. 3295/94 1. panta 1. punkts pamatlietā C-446/09 piemērojamajā redakcijā, kas izriet no Regulas Nr. 241/1999 (turpmāk tekstā — “Regula Nr. 3295/94”), bija formulēts tāpat kā Regulas Nr. 1383/2003 1. panta 1. punkts.

21 Saskaņā ar Regulas Nr. 1383/2003 2. panta 1. punktu “preces, kas pārkāpj [ar kurām tiek aizskartas kādas] intelektuālā īpašuma tiesības”:

“a) “viltotas preces”, proti:

- (i) preces, [...] uz kurām bez atļaujas ir norādīta preču zīme, kas pilnīgi atbilst [ir identiska] preču zīmei, kas ir likumīgi reģistrēta tādām pašām preču veidam, vai preču zīme, kuru [tās būtiskajos aspektos] nevar atšķirt no likumīgi reģistrētas preču zīmes un kas tādējādi pārkāpj tiesību subjekta [un ar kuru tādējādi tiek aizskartas attiecīgās preču zīmes īpašnieka] tiesības atbilstoši Kopienas tiesību aktiem, kas ir izklāstītas Padomes 1993. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 40/94 [Kopienas tiesību aktiem, citstarp Regulai (EK) Nr. 40/94] par

Kopienas preču zīmi [(OV 1994, L 11, 1. lpp.)] vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties;

[..]

- b) “pirātpreces”, proti, preces, kas ir kopijas vai ietver atsevišķas kopijas, kas ir izgatavotas bez autortiesību vai blakustiesību, vai dizaina[parauga] tiesību īpašnieka atļaujas, [..] ir tiesību pārkāpums [gadījumā, ja šo kopiju izgatavošanu tiek aizskartas attiecīgās tiesības] saskaņā ar Padomes 2001. gada 12. decembra Regulu (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem [(OV 2002, L 3, 1. lpp.)] vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties;

- c) preces, kas dalībvalstī, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties, pārkāpj [preces, ar kurām dalībvalstī, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties, aizskar]:
  - (i) patentu atbilstoši tās dalībvalsts tiesību aktiem;

  - (ii) [kādu] papildu aizsardzības apliecību [sertifikātu] [..];

  - (iii) [tiesības uz] valsts augu šķirņu aizsardzību [..];

(iv) izcelsmes apzīmējumu [cilmes vietas nosaukumus] vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi [..];

(v) ģeogrāfiskās izcelsmes norādes [ģeogrāfiskos nosaukumus] [..].”

22 Regulas Nr. 3295/94 1. panta 2. punkts bija formulēts tāpat kā Regulas Nr. 1383/2003 2. panta 1. punkts.

23 Regulas Nr. 1383/2003 5. panta 1. punktā ir noteikts:

“Katrā dalībvalstī tiesību subjekts drīkst rakstiski iesniegt kompetentai muitas struktūrvienībai pieprasījumu rīkoties muitas iestādēm, ja preces atrodas vienā no situācijām, kas ir izklāstītas 1. panta 1. punktā (pieprasījums rīkoties).”

24 Atbilstoši šīs pašas regulas 4. panta 1. punktam:

“Ja muitas iestādēm, veicot darbības vienā no 1. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem, un pirms tiesību subjekts ir iesniedzis pieprasījumu rīkoties vai šāds pieprasījums ir atbalstīts, ir pietiekams pamats uzskatīt [aizdomām], ka preces pārkāpj [ar precēm tiek aizskartas] intelektuālā īpašuma tiesības, tās drīkst atlikt preču izlaišanu vai aizturēt tās [..], lai sniegtu iespēju tiesību subjektam iesniegt pieprasījumu rīkoties atbilstoši 5. pantam.”

25 Regulas Nr. 3295/94 3. panta 1. punkta un 4. panta saturs bija analogisks Regulas Nr. 1383/2003 attiecīgi 5. panta 1. punkta un 4. panta 1. punkta saturam.

- 26 Regulas Nr. 1383/2003 III nodaļā ar virsrakstu “Nosacījumi, kas attiecas uz muitas iestāžu darbību un iestādi, kura var pieņemt lēmumu attiecīgajā lietā” ietilpstošajos 9. un 10. pantā ir noteikts:

“9. pants

1. Ja muitas iestāde, kurai [..] ir nosūtīts lēmums, ar ko tiesību subjekta pieprasījums ir apstiprināts, vajadzības gadījumā apspriedusies ar pieprasījuma iesniedzēju, pārlicinās, ka preces, uz ko attiecas kāds no 1. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem, atbilst minētajā lēmumā dotajam viltoto preču vai pirātpreču aprakstam [pārlicinās, ka ir aizdomas par to, ka ar precēm, uz kurām attiecas kāds no 1. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem, tiek aizskartas kādas šajā lēmumā aizsargātās intelektuālā īpašuma tiesības], tā atliek preču izlaišanu vai aiztur tās.

[..]

3. Lai noteiktu, vai intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas [..], muitas punkts [iestāde] vai struktūrvienība, kas apstrādājusi pieprasījumu, tiesību subjektam pēc viņa pieprasījuma sniedz informāciju, ja tā ir zināma, par kravas saņēmēja, nosūtītāja, preču deklarētāja vai turētāja vārdu un adresi [..].

[..]

10. pants

Tiesību aktus, kas ir spēkā dalībvalstī, kuras teritorijā uz precēm attiecas kāds no 1. panta 1. punktā minētajiem gadījumiem, piemēro, lemjot par to, vai saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības.

[..]”

²⁷ Analogiski Regulas Nr. 3295/94 6. pantā bija noteikts:

“1. Ja muitas iestāde [ja muitas iestādei], kurai [..] ir nosūtīts lēmums atzīt tiesību subjekta pieprasījumu par pamatotu, vajadzības gadījumā — apspriedusies ar pieprasījuma iesniedzēju, pārliecinās [ir aizdomas], ka preces, uz ko attiecas kāds no 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem gadījumiem, atbilst minētajā lēmumā dotajam 1. panta 2. punkta a) apakšpunktā minēto preču aprakstam, tad tā pārtrauc preču laišanu apgrozībā [atliek preču izlaišanu] vai aiztur tās.

[..] muitas iestāde vai dienests, kas izskatījis pieprasījumu, pēc tiesību subjekta lūguma viņam paziņo deklarētāja un, ja zināms, saņēmēja vārdu vai nosaukumu un adresi, lai tiesību subjekts varētu lūgt kompetentās iestādes pieņemt galīgo lēmumu. [..]

[..]

2. Likumi [tiesību normas], kas ir spēkā dalībvalstī, kuras teritorijā uz precēm attiecas kāds no 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem gadījumiem, piemēro:

- a) nododot lietu iestādei, kas ir kompetenta pieņemt galīgo lēmumu [kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības], un nekavējoties paziņojot šā panta 1. punktā minētajam muitas dienestam vai iestādei par šādu nodošanu [..];
- b) īstenojot minētās iestādes lēmumu. Ja Kopienā nav noteikumu šajā jomā, tad lēmuma īstenošanā izmanto tos pašus kritērijus, kādus izmanto, lai noteiktu, vai attiecīgajā dalībvalstī izgatavotas preces pārkāpj tiesību subjekta tiesības [attiecībā uz minētās iestādes pieņemamo lēmumu. Ja Kopienā nav noteikumu šajā jomā, tad, pieņemot šo lēmumu, vērā jāņem tie paši kritēriji, kādus izmanto, lai noteiktu, vai tiesību subjekta tiesības tiek aizskartas ar attiecīgajā dalībvalstī izgatavotām precēm]. [..]”

28 Regulas Nr. 1383/2003 16. pantā ir noteikts:

“Pēc 9. pantā izklāstītās procedūras pabeigšanas nosakot, ka preces ir pārkāpušas [ar attiecīgajām precēm ir aizskartas] intelektuālā īpašuma tiesības, šādas preces nedrīkst:

— atļaut ieviest [ievest] Kopienas muitas teritorijā,

— laist brīvā apgrozībā,

— aizvest no Kopienas muitas teritorijas,

Starptautiskais tiesiskais regulējums

- ³¹ Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — “*TRIPs* līgums”), kas ietverts 1 C pielikumā Līgumam par Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu, kurš 1994. gada 15. aprīlī parakstīts Marakešā un apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.), 69. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis vienojas par sadarbību savā starpā, lai nepieļautu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus preču starptautiskajā tirdzniecībā [Dalībvalstis vienojas sadarbīties, lai no starptautiskās tirdzniecības izskaustu preces, ar kurām tiek aizskartas intelektuālā īpašuma tiesības]. Šajā nolūkā tās izveido un paziņo par kontaktorganizācijām savā administrācijā un ir gatavas informācijas apmaiņai par tirdzniecību ar neatļautām precēm. Tās īpaši [konkrēti tās] veicina informācijas apmaiņu un sadarbību starp muitas iestādēm attiecībā uz tirdzniecību ar viltotu preču zīmju izstrādājumiem un pirātiskām autortiesību precēm [pirātiskām precēm, ar kurām tiek aizskartas autortiesības].”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-446/09

- ³² 2002. gada 7. novembrī Antverpenes ostā (Beļģija) Beļģijas muitas iestādes pārbaudīja skūšanās aparātu kravu, kas ievesta no Ķīnas un līdzinās *Philips* izstrādātajiem skūšanās aprātu dizainparaugiem. Tā kā šie dizainparaugi ir aizsargāti reģistrējot un *Philips*

uz tiem ir ieguvusi ekskluzīvas tiesības vairākās valstīs, ieskaitot Beļģijas Karalisti, minētajām iestādēm bija aizdomas, ka pārbaudītās preces ir pirātpreces. Tādēļ tās pārtrauca preču izlaišanu Regulas Nr. 3295/94 4. panta izpratnē.

- 33 2002. gada 12. novembrī *Philips* atbilstoši tās pašas regulas 3. pantam iesniedza pieprasījumu rīkoties.
- 34 Pamatojoties uz šo 2002. gada 13. novembrī apmierināto pieprasījumu, Beļģijas muitas iestādes uzņēmumam *Philips* nosūtīja noteiktu informāciju, kā, piemēram, minēto skūšanās aparātu fotogrāfiju, un norādīja to ražošanā un tirdzniecībā iesaistīto uzņēmumu identitāti, proti ražotāju *Lucheng*, pārvadātāju *Far East Sourcing*, kā arī nosūtītāju *Röhlig*.
- 35 2002. gada 9. decembrī minētās iestādes aizturēja preces Regulas Nr. 3295/94 6. panta 1. punkta izpratnē.
- 36 2002. gada 11. decembrī *Philips* pret *Lucheng*, *Far East Sourcing* un *Röhlig* cēla prasību *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Antverpenes pirmās instances tiesa), lai citstarp tiktu nospriests, ka šie uzņēmumi ir aizskāruši ekskluzīvās tiesības, kas attiecībā uz skūšanās aparātu dizainparaugiem pieder *Philips*, kā arī noteiktas šīs pēdējās autortiesības. Citu prasījumu starpā *Philips* lūdz gan piespriest minētajām sabiedrībām tai samaksāt zaudējumu atlīdzību, gan iznīcināt aizturētās preces.

- 37 *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* tika konstatēts, ka, minētās preces ievēdot, par tām sākotnēji bija noformēta kopsavilkuma deklarācija par to nodošanu pagaidu glabāšanā un 2003. gada 29. janvārī *Röhlig* noformēta muitas deklarācija, kurā tā, ņemot vērā neskaidrību par šo preču galamērķi, lūdza tām piemērot procedūru glabāšanai muitas noliktavā.
- 38 Minētajā tiesā *Philips* apgalvo, ka, lai konstatētu apgalvoto intelektuālā īpašuma tiesību aizskārums, esot jāpamatojas uz fikciju, ka tādas preces kā šajā lietā aplūkotās, kas atrodas glabāšanā Beļģijas Karalistes teritorijā esošā muitas noliktavā un tikušas Beļģijas muitas iestāžu aizturētas, esot uzskatāmas par izgatavotām šajā dalībvalstī. Šīs argumentācijas pamatošanai *Philips* atsaucas uz Regulas Nr. 3295/94 6. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- 39 Savukārt *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* vienīgā esošā atbildētāja — *Far East Sourcing* — tajā apgalvo, ka preces nedrīkstot tikt aizturētas un tādējādi kvalificētas kā preces, ar kurām tiek aizskartas kādas intelektuālā īpašuma tiesības, ja nav neviena pierādījuma, ka tās tiks tirgotas Savienībā.
- 40 Šādos apstākļos *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [Regulas Nr. 3295/94] 6. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir saskaņota Kopienu tiesību norma, kura ir saistoša dalībvalsts tiesai, kurā [...] ir vērsies tiesību subjekts, un vai šī norma nozīmē, ka tiesa, veicot vērtējumu, nedrīkst ņemt vērā, ka preces atrodas

pagaidu glabāšanā vai tranzītā, bet tai ir jāpamatojas uz fikciju, ka preces esot izgatavotas šajā dalībvalstī, un tādēļ, piemērojot šīs dalībvalsts tiesību normas, tai ir jāizspriež, vai attiecīgās [intelektuālā īpašuma] tiesības ar šīm precēm tiek aizskartas?”

Lieta C-495/09

- ⁴¹ 2008. gada jūlijā Londonas Hitrovas [*Heathrow*] lidostā (Apvienotā Karaliste) *Commissioners* pārbaudīja mobilo tālrunu, kā arī to piederumu kravu no Honkongas (Ķīna) uz Kolumbiju. Šīs preces bija apzīmētas ar uzņēmumam *Nokia* piederošai Kopenas preču zīmei identisku apzīmējumu.
- ⁴² Aizdomu dēļ, ka šīs preces ir pakalderinājums, *Commissioners* 2008. gada 30. jūlijā nosūtīja paraugu uzņēmumam *Nokia*. Veikusi to pārbaudi, *Nokia* paziņoja *Commissioners*, ka preces patiešām bija pakalderinājums, un vaicāja, vai tā grāstoties minēto kravu saskaņā ar Regulu Nr. 1383/2003 aizturēt.
- ⁴³ 2008. gada 6. augustā *Commissioners* atbildēja *Nokia*, ka, ņemot vērā, ka kravas galamērķis bija Kolumbija un nav pierādījumu, ka tā varētu tikt novirzīta uz Savienības tirgu, tās nevarot uzskatīt par “viltotām precēm” Regulas Nr. 1383/2003 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) daļas izpratnē. Tāpēc, pēc to domām, krava nebija aizturama.

- 44 2008. gada 20. augustā *Nokia* iesniedza pieteikumu Regulas Nr. 1383/2003 9. panta 3. punkta izpratnē, lai saņemtu ziņas par nosūtītāja un saņēmēja vārdiem/nosaukumiem un adresēm, kā arī atļauju iepazīties ar visu dokumentāciju par attiecīgajām precēm. *Commissioners* sniedza savā rīcībā esošo informāciju, bet pēc iepazīšanās ar tām uzņēmumam *Nokia* neizdevās identificēt nedz šo preču nosūtītāju, nedz saņēmēju, un tā uzskatīja, ka šie pēdējie ir veikuši pasākumus, lai slēptu savu identitāti.
- 45 2008. gada 24. septembrī *Nokia* nosūtīja pretenziju *Commissioners*, kurā tā darīja zināmu, ka grasās celt prasību par to lēmumu minēto kravu neaizturēt. 2008. gada 10. oktobrī *Commissioners* atbildēja, ka atbilstoši to praksei, kas pieņemta pēc Tiesas 2006. gada 9. novembra sprieduma lietā *C-281/05 Montex Holdings* (Krājums, I-10881. lpp.), preces, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek aizskartas kādas intelektuālā īpašuma tiesības, tādos gadījumos kā šis nav aizturamas, ja nav pierādīts, ka attiecīgās preces iespējami tiks novirzītas uz Savienības tirgu.
- 46 2008. gada 31. oktobrī *Nokia* pret *Commissioners* cēla prasību *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division*, kuru pēdējā minētā ar 2009. gada 29. jūlija spriedumu noraidīja. *Nokia* iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu iesniegdzējtiesā.
- 47 Šī pēdējā konstatēja, pirmkārt, ka minētie tālruņi ir uzņēmumam *Nokia* piederošas preču zīmes preču pakalpojumā un, otrkārt, ka nekas neliecina par to, ka šīs preces tiks tirgotas Savienībā. Ņemot vērā prasību, ko tamlīdzīgos apstākļos *Philips* iesniegusi *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen*, kā arī atšķirīgās interpretācijas

dalībvalstu judikatūrā, *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ārpuskopienas preces, kas apzīmētas ar Kopienas preču zīmi un atrodas kādas dalībvalsts muitas iestāžu uzraudzībā, un atrodas tranzītā no kādas trešās valsts uz kādu citu trešo valsti, var būt “viltotas preces” Regulas Nr. 1383/2003 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ja nav pierādījumu, ka šīs preces paredzēts laist Eiropas Savienības tirgū, vai nu izmantojot kādu muitas procedūru, vai tās prettiesiski novirzot?”

- ⁴⁸ Ar Tiesas pirmās palātas priekšsēdētāja 2011. gada 11. janvāra rīkojumu lietas C-446/09 un C-495/09 tika apvienotas secinājumu sniegšanai un sprieduma taisīšanai.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- ⁴⁹ Ar saviem jautājumiem, kas iztīrājami kopīgi, iesniedzējtiesas būtībā vaicā, vai no trešās valsts ievestas preces, kas ir kādas Savienībā ar preču zīmju tiesībām aizsargātas preces pakalpinājums vai Savienībā ar autortiesībām, blakustiesībām vai dizainparaugu aizsargātas preces atdarinājums, var tikt uzskatītas par “viltotām precēm” jeb “pirātprecēm” Regulas Nr. 1383/2003 izpratnē, un pirms šīs pēdējās stāšanās spēkā — Regulas Nr. 3295/94 izpratnē, tāpēc vien, ka tās ir ievestas Savienības muitas teritorijā, tajā netaisot brīvā apgrozībā.

- 50 Atbilstoši Regulas Nr. 3295/94 1. panta 2. punktā un Regulas Nr. 1383/2003 2. panta 1. punktā rodamajai terminu “viltotas preces” un “pirātpreces” definīcijai ar šiem jēdzieniem tiek norādīts uz kādas preču zīmes, autortiesību vai blakustiesību, vai arī dizainparauga aizskārumiem saskaņā ar Kopienu Savienības tiesību aktiem vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā muitas iestādēm ir iesniegts pieprasījums rīkoties. No tā izriet, ka ar tām tiek norādīts vienīgi uz Savienības tiesībās un dalībvalstu valsts tiesībās noteikto intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumiem.
- 51 Pamatlietās netiek apstrīdēts, nedz ka Antverpenes ostā aizturētie skūšanās aparāti iespējami varētu būt uzskatāmi par “pirātprecēm” Regulas Nr. 3295/94 izpratnē, ja tie tiktu laisti pārdošanā Beļģijā vai kāda citā dalībvalstī, kurā *Philips* pieder autortiesības un tiesības uz dizainparaugu aizsardzību, uz kuru tā atsaucas, nedz ka ar Londonas Hītrovas lidostā pārbaudītajiem mobilajiem tālruņiem tiktu aizskarta Kopienas preču zīme, uz kuru atsaucas *Nokia*, un tātad būtu “viltotas preces” Regulas Nr. 1383/2003 izpratnē, ja tie tiktu laisti pārdošanā Savienībā. Taču pamatlietas dalībnieku, kā arī Tiesai apsvērumus sniegušo dalībvalstu un Eiropas Komisijas starpā nav vienprātības jautājumā par to, vai ar minētajām precēm minētās intelektuālā īpašuma tiesības var tikt aizskartas tāpēc vien, ka par tām Savienības muitas teritorijā ir noformēta deklarācija, kurā lūgts tām piemērot kādu no Muitas kodeksa 84. pantā minētajām atlikšanas procedūrām, proti, lietā C-446/09 — glabāšanu muitas noliktavā un lietā C-495/09 — ārējo tranzītu.
- 52 Atsaucoties citstarp uz draudiem, ka atlikšanas procedūrā deklarētās preces krāpnieciski tiktu novirzītas patērētājiem Savienībā, kā arī draudiem veselībai un drošībai, kādus bieži mēdz radīt pakaldarinājuma un atdarinājuma preces, *Philips*, *Nokia*, Beļģijas, Francijas, Itālijas, Polijas, Portugāles un Somijas valdības, kā arī *International Trademark Association* apgalvo, ka glabāšanas vai tranzīta posmā kādā dalībvalstī atklātām pakaldarinājuma un atdarinājuma precēm ir jābūt aizturētām un vajadzības gadījumā izņemtām no apgrozības bez vajadzības pēc pierādījumiem, kas lieci-

nātu vai parādītu, ka šīs preces ir vai tiktu laistas pārdošanā Savienībā. Tā kā šādus pierādījumus parasti ir grūti savākt, ar vajadzību tos iesniegt tiktu atņemta Regulu Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 lietderīgā iedarbība.

- 53 Lai Regulas Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 tiktu piemērotas efektīvi, *Philips* un Beļģijas valdība piedāvā pieņemt fikciju, ka preces, kas deklarētas glabāšanā vai tranzītā un par kurām ir iesniegts pieprasījums rīkoties šo regulu izpratnē, ir uzskatāmas par izgatavotām dalībvalstī, kurā šis pieprasījums ir iesniegts, pat ja netiek apstrīdēts, ka izgatavošana ir notikusi kādā trešajā valstī (izgatavošanas fikcija).
- 54 *Far East Sourcing*, Apvienotās Karalistes un Čehijas valdības, kā arī Komisija, lai arī atzīstot ar pakaļdarinājumu un atdarinājumu starptautisko tirdzniecību saistītās problēmas, uzskata, ka preces nevar tikt uzskatītas nedz par “viltotām precēm”, nedz “pirātprecēm” minēto regulu izpratnē, ja nekas neliecina par to, ka attiecīgās preces tiks laistas pārdošanā Savienībā. Ar citādu interpretāciju tiktu nepamatoti paplašināts Savienības tiesībās, kā arī dalībvalstu valsts tiesībās atzīto intelektuālā īpašuma tiesību teritoriālais tvērums un tā rezultātā daudzos gadījumos tiktu radīti šķēršļi tiesiskiem starptautiskās tirdzniecības darījumiem ar Savienību tranzītā šķērsojošām precēm.

Par muitas atlikšanas procedūrā esošu preču pagaidu aizturēšanu

- 55 Tranzīta un glabāšanas muitas noliktavā procedūrām, kā izriet no Muitas kodeksa 91., 92. un 98. panta, raksturīga attiecīgi preču aprīte starp muitas iestādēm un pre-

ču glabāšana muitas uzraudzībā esošā noliktavā. Pašsaprotami, ka šie darījumi paši par sevi nav izvērtējami kā preču laišana pārdošanā Savienībā (jautājumā par tranzīta operācijām Kopienā skat. 2003. gada 23. oktobra spriedumu lietā *C-115/02 Rioglass* un *Transremar*, *Recueil*, I-12705. lpp., 27. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Montex Holdings*, 19. punkts).

- 56 No šā apstākļa Tiesa ir vairākkārt secinājusi, ka ar muitas atlikšanas procedūrā esošām precēm tāpēc vien, ka tās tajā atrodas, nevar aizskart Savienībā piemērojamās intelektuālā īpašuma tiesības (skat. citstarp attiecībā uz dizainparaugu tiesībām 2000. gada 26. septembra spriedumu lietā *C-23/99 Komisija/Francijs*, *Recueil*, I-7653. lpp., 42. un 43. punkts, kā arī attiecībā uz tiesībām, kas piešķirtas ar preču zīmēm, iepriekš minēto spriedumu lietā *Rioglass* un *Transremar*, 27. punkts; 2005. gada 18. oktobra spriedumu lietā *C-405/03 Class International*, Krājums, I-8735. lpp., 47. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Montex Holdings*, 21. punkts).
- 57 Minētās tiesības var savukārt tikt aizskartas, ja, atrodoties muitas atlikšanas procedūrā Savienības muitas teritorijā, pat pirms nonākšanas šajā teritorijā, ar precēm, kas ievestas no trešajām valstīm, tiek veikts komercdarījums, kas ir vērsts uz patērētājiem Savienībā, piemēram, pārdošana, pārdošanas piedāvājums vai reklāma (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Class International*, 61. punkts, kā arī 2011. gada 12. jūlija spriedumu lietā *C-324/09 L'Oréal u.c.*, Krājums, I-6011. lpp., 67. punkts).
- 58 Ņemot vērā Tiesas (2000. gada 6. aprīļa spriedums lietā *C-383/98 Polo/Lauren*, *Recueil*, I-2519. lpp., 34. punkts) jau konstatētos draudus, ka Savienības muitas teritorijā glabātas vai tranzītā esošas preces varētu tikt krāpnieciski novirzītas šīs pēdējās patērētājiem, jānorāda, ka papildus tāda komercdarījuma esamībai, kurš jau ir vērsts uz šiem patērētājiem, arī citu apstākļu dēļ dalībvalstu muitas iestādes drīkst veikt tādu atlikšanas procedūrai deklarēto preču pagaidu aizturēšanu, kuras ir pakalpojumā un atdarinājumi.

- 59 Francijas, Itālijas un Polijas valdības uzver, ka no trešajām valstīm ievestajām precēm atlikšanas procedūru bieži vien tiek lūgts piemērot apstākļos, kad preču galamērķis vai nu nav zināms, vai ir norādīts ne visai ticami. Turklāt, ņemot vērā pakaļdarinājuma un atdarinājuma preču tirgotāju darbību apslēptību, muitas iestāžu veiktā tādu preču, kuras tās ir identificējušas kā pakaļdarinājumus vai atdarinājumus, aizturēšana, lai nemazinātu Regulu Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 lietderīgo iedarbību, nav pakārtojama nosacījumam, ka jābūt pierādījumam, ka šīs preces jau tiek pārdotas patērētājiem Savienībā vai attiecībā uz tiem ir izteikts pārdošanas piedāvājums vai veikta reklāma.
- 60 Gluži pretēji, muitas dienests, konstatējis, ka glabāšanā vai tranzītā atrodas ar kādām intelektuālā īpašuma tiesībām Savienībā aizsargātu precī pakaļdarinošas vai atdarinošas preces, ir tiesīgs rīkoties, ja tā rīcībā ir norādes, kas liecina, ka viens vai vairāki preču izgatavošanā, nosūtīšanā vai izplatīšanā iesaistīti subjekti, lai arī vēl nesākuši šo preču novirzīšanu patērētājiem Savienībā, grasās to uzsākt vai arī savus komerciālos nolūkus slēpj.
- 61 Jautājumā par norādēm, kurām jābūt minētās iestādes rīcībā, lai tā varētu apturēt preču izlaišanu vai tās aizturēt Regulas Nr. 3295/94 6. panta 1. punkta un Regulas Nr. 1383/2003 9. panta 1. punkta izpratnē, ir pietiekami, kā savu secinājumu 96. un 97., kā arī 110. un 111. punktā norādījis ģenerālvokāts, ka ir norādes, kas rada aizdomas. Šādas norādes var būt apstākļi, ka nav deklarēts preču galamērķis, lai arī lūgtajai atlikšanas procedūrai ir vajadzīga šāda deklarēšana, trūkst skaidras vai ticamas informācijas par preču ražotāja vai nosūtītāja identitāti vai adresi, nav sadarbības ar muitas iestādēm vai arī tiek atklāti tādi dokumenti vai sarakste par attiecīgajām precēm, kas liecina, ka to novirzīšana pie patērētājiem Savienībā var iespējami notikt.

- 62 Kā savu secinājumu 106. punktā norādījis ģenerālvokāts, aizdomām allaž jāizriet no konkrētā gadījuma apstākļiem. Proti, ja minētās aizdomas un no tām izrietošā rīcība varētu balstīties tikai uz vienu vienīgu abstraktu uzskatu, ka krāpnieciska novirzīšana pie patērētājiem Savienībā teorētiski nav izslēdzama, ikvienu ārējā tranzītā vai glabāšanā muitas noliktavā esošu precī varētu aizturēt bez jebkādas konkrētas norādes uz nelikumību vispār. Šādas situācijas iznākumā būtu draudi, ka dalībvalstu muitas iestāžu rīcība varētu būt patvaļīga un pārmērīga.
- 63 Šajā ziņā jāņem vērā, ka pakalpojumuma un atdarinājuma preces, kas ir ievestas no kādas trešās valsts un pārvadātas uz kādu citu trešo valsti, var būt atbilstošas katrā no šīm abām valstīm spēkā esošajām tiesību normām intelektuālā īpašuma jomā. Ievērojot kopējās tirdzniecības politikas pamatmērķi, kas noteikts EKL 131. pantā, kā arī LESD 206. pantā, proti, veicināt pasaules tirdzniecības harmonisku attīstību, pakāpeniski atceļot starptautiskās tirdzniecības ierobežojumus, ir ārkārtīgi svarīgi, lai šīs preces varētu šķērsot Savienību tranzītā no kādas trešās valsts uz kādu citu, šim darījumam neradot šķēršļus pat ar dalībvalstu muitas iestāžu veiktu pagaidu aizturēšanu. Taču tieši šāds šķērslis tiktu radīts, ja Regulas Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 būtu interpretētas tādējādi, ka tranzītā esošas preces būtu iespējams aizturēt bez jebkādas norādes, kas ļautu domāt, ka tās varētu tikt krāpnieciski novirzītas patērētājiem Savienībā.
- 64 Turklāt šā apsvēruma pamatotības apstiprinājums rodams minēto regulu otrajā preambulas apsvērumā, kurā ir noteikts, ka Savienības likumdevēja mērķis ir tikai nepieļaut tādu preču, ar kurām tiek aizskartas intelektuālā īpašuma tiesības, "laišanu tirgū" un tālab veikt iedarbīgus pasākumus, gan "neierobežojot likumīgās tirdzniecības brīvību".
- 65 Visbeidzot jautājumā par precēm, par kurām nav nevienas norādes šā sprieduma 61. punkta izpratnē, bet par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek aizskartas kādas intelektuālā īpašuma tiesības paredzētajā trešajā galamērķa valstī, jānorāda, ka to

dalībvalstu, kuras šīs preces šķērso ārējā tranzītā, muitas iestādēm ir iespējams saskaņā ar TRIPs līguma 69. pantu sadarboties ar minētās trešās valsts muitas iestādēm, lai vajadzības gadījumā izņemtu preces no starptautiskās tirdzniecības.

- ⁶⁶ Tieši iepriekš izklāstīto paskaidrojumu gaismā, lai izvērtētu, vai *Commissioners* uzņēmumam *Nokia* izteiktais atteikums ir saskaņā ar Regulas Nr. 1383/2003 9. panta 1. punktu, *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* būs jānoskaidro, vai minētās iestādes rīcībā bija tādas norādes, kas radītu pamatu aizdomām šīs tiesību normas izpratnē, tai tādēļ saskaņā ar šajā regulā noteikto liekot apturēt preču izlaišanu vai aizturēt preces, lai apturētu to kustību līdz lietu pēc būtības izskatīt kompetentās iestādes pieņemamajam lēmumam. Faktiem, uz kuriem atsaucas *Nokia* un kas ir minēti lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu, citstarp par neiespējamību identificēt attiecīgo preču nosūtītāju, šajā ziņā ir būtiska nozīme, ja vien tie izrādītos patiesībai aizbilstoši.

Par lietas izlemšanu pēc būtības pēc muitas atlikšanas procedūrā esošu preču pagaidu aizturēšanas

- ⁶⁷ Atšķirībā no *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)*, kurai ir lūgts izspriest strīdu starp *Nokia* un *Commissioners* jautājumā par šīs iestādes atteikšanos aizturēt preces, *Philips* iesniegtajā lietā *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* nāksies atbilstoši Regulas Nr. 3295/94 6. panta 2. punkta b) apakšpunktam — tagad Regulas Nr. 1383/2003 10. panta pirmā daļai — noteikt, vai ar precēm, kuras muitas iestādes jau ir aizturējušas saskaņā ar minētā 6. panta 1. punktu, patiešām tiek aizskartas minētās intelektuālā īpašuma tiesības.

- 68 Pretēji muitas dienesta pieņemtajam lēmumam preces uz laiku aizturēt Regulas Nr. 3295/94 6. panta 1. punktā un Regulas Nr. 1383/2003 9. panta 1. punktā paredzētajā aizturēšanas kārtībā lietas izlemsana pēc būtības Regulas Nr. 3295/94 6. panta 2. punkta b) apakšpunkta un Regulas Nr. 1383/2003 10. panta pirmās daļas izpratnē nav veicama, balstoties uz aizdomām, bet gan noskaidrojot, vai minēto tiesību aizskārumus ir pierādīts.
- 69 Šajā ziņā jāņem vērā, ka gadījumā, ja kāda tiesa vai cita iestāde, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, konstatē minēto intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumu, attiecīgo preču iznīcināšana vai pametums ir vienīgās muitas procedūras, ko tām mēdz piemērot. Tas izriet no Regulas Nr. 3295/94 2. panta un Regulas Nr. 1383/2003 16. panta, tos lasot kopā ar Muitas kodeksa 4. pantu, savukārt minēto regulu attiecīgi 11. un 18. pantā turklāt tiek noteikts, ka par pārkāpumiem, kas konstatēti saskaņā ar šīm regulām, jāparedz efektīvi un preventīvi sodi. Ir skaidrs, ka attiecībā uz šiem saimnieciskās darbības subjektiem nevar izdarīt šādu atsavināšanu un piemērot šādus sodus, pamatojoties vienīgi uz krāpšanas draudiem vai pamatojoties uz kādu fikciju kā, piemēram, *Philips* un Beļģijas valdības piedāvāto.
- 70 Tādēļ, kā pareizi apgalvo Apvienotās Karalistes un Čehijas valdības, kā arī Komisija, iestāde, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, nevar par “viltotām precēm” un “pirātprecēm” vai, vispārīgāk, par “precēm, ar kurām tiek aizskartas kādas intelektuālā īpašuma tiesības,” uzskatīt preces, par kurām kādam muitas dienestam ir aizdomas, ka ar tām tiek aizskartas kādas Savienībā piemērojamas intelektuālā īpašuma tiesības, bet par kurām, lietu izskatot pēc būtības, nav pierādīts, ka tās būtu paredzēts laist pārdošanā Savienībā.
- 71 Jautājumā par pierādījumiem, kuriem jābūt iestādes, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, rīcībā, lai konstatētu, ka ar Savienības muitas teritorijā, tajā nelaižot brīvā apgrozībā, ievestajām pakalderinājuma vai atdarinājuma precēm var tikt aizskartas

kādas Savienībā piemērojams intelektuālā īpašuma tiesības, jānorāda, ka šādi pierādījumi var citstarp būt preču pārdošana klientam Savienībā, pārdošanas piedāvājuma izteikšana vai reklāmas veikšana patērētājiem Savienībā vai arī tādu dokumentu vai sarakstes esamība par attiecīgajām precēm, kas apliecina, ka tās paredzēts novirzīt patērētājiem Savienībā.

72 Iepriekšējā punktā sniegto interpretāciju jautājumā par pierādīšanas pienākumu iestādē, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, neatspēko apsvērumi, ko izteikuši vairāki lietas dalībnieki un vairākas valdības, ka ar no šīs prasības par pierādīšanas pienākumu izrietošo Savienības muitas teritorijā atklāto pakaļdarinājuma un atdarinājuma preču neiznīcināšanu tiekot apdraudēta Regulu Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 lietderīgā iedarbība un turklāt netiekot ņemts vērā apstāklis, ka virknē tirdzniecības nozaru, ieskaitot ar elektroaparātiem saistītās, šādas preces apdraud patērētāju veselību un drošību.

73 Jautājumā, pirmkārt, par minēto regulu lietderīgo iedarbību jāņem vērā, ka prettiesisku darījumu apkarošanas efektivitāti nevājina apstāklis, ka preces aizturējušajam muitas dienestam ir pienākums izbeigt šo rīcību ikreiz, kad iestāde, kuras kompetencē ir spriest lietu pēc būtības, konstatē, ka nav pienācīgi pierādīts, ka būtu paredzēts laist preces pārdošanā Savienībā.

74 Šajā ziņā jānorāda, ka saskaņā ar Regulām Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 veiktās preču aizturēšanas izbeigšana nebūt nenozīmē, ka šīs preces turpmāk vairs nav muitas uzraudzībā. Proti, no Muitas kodeksa 37. panta un tā piemērošanas tiesību normām izriet, ka dalībvalstu muitas iestādēm ir stingri jāseko un jāpārtrauga katrs atlikšanas

procedūras posms, piemēram, attiecībā uz ārējo tranzītu, un ka ikviena būtiska atkāpe no muitas deklarācijā norādītajām ziņām var būt pamats, lai minētās iestādes attiecībā uz precēm rīkotos.

- 75 Prettiesiskus darījumus apkarot neliedz arī Tiesas jau konstatētais apstāklis, ka intelektuālā īpašuma tiesību īpašniekam nav iespējams vērsties pie iestādes, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, ja par attiecīgo preču atrašanos Savienības muitas teritorijā atbildīgie saimnieciskās darbības subjekti ir noslēpuši savu identitāti (1999. gada 14. oktobra spriedums lietā C-223/98 *Adidas, Recueil*, I-7081. lpp., 27. punkts). Šajā ziņā jāatgādina, ka Savienības muitas tiesībās ir noteikts princips, ka visām precēm, kuras paredz nodot kādai muitas procedūrai, ir jābūt deklarētām (2011. gada 15. septembra spriedums lietā C-138/10 *DP grup*, Krājums, I-8369. lpp., 33. punkts). No Muitas kodeksa 59. panta un tā piemērošanas tiesību normām izriet, ka gadījumā, ja deklarācija nav identificējama tāpēc, ka tajā ir noslēpts vai nu deklarētāja, vai citu attiecīgo saimnieciskās darbības subjektu vārds/nosaukums vai adrese, preču izlaišana lūgtās muitas procedūras paredzētajiem mērķiem nav atļaujama. Turklāt, ja ticama informācija par atbildīgo saimnieciskās darbības subjektu identitāti vai adresi joprojām iztrūkst, preces saskaņā ar tā paša kodeksa 75. pantu var tikt konfiscētas.
- 76 Otrkārt, jautājumā par patērētāju veselības un drošības apdraudējumiem, ko dažkārt iespējami var radīt pakalpojumuma un atdarinājuma preces, no lietas materiāliem, kā arī Regulas Nr. 1383/2003 preambulas otrā apsvēruma izriet, ka šie draudi ir plaši dokumentēti un to esamību ir atzinis Savienības likumdevējs. Turklāt, kā norādīja citstarp arī *Nokia* un Portugāles valdība, piesardzības apsvērumu dēļ priekšroka var būt dodama tūlītējai tādu preču, kuras ir identificētas kā šādus draudus radošas, izņemšanai neatkarīgi no tām piemērotās muitas procedūras. Proti, šādā kontekstā nav nozīmes, vai par šo preču izgatavošanu un izplatīšanu atbildīgie saimnieciskās darbības subjekti tās novirza patērētājiem Savienībā vai trešajās valstīs.

77 Tomēr jāatzīst, ka Regulas Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003, kuru interpretāciju lūdz iesniedzējtiesas, attiecas tikai uz cīņu pret tādu preču ievešanu Savienībā, ar kurām tiek aizskartas intelektuālā īpašuma tiesības. Lai pienācīgi risinātu patērētāju veselības un drošības apdraudējuma jautājumus, jāpaskaidro, ka dalībvalstu muitas iestāžu pilnvaras un pienākumi saistībā ar šādu apdraudējumu radošām precēm ir jāizvērtē, pamatojoties uz tādām citām Savienības tiesību normām kā, piemēram, Muitas kodeksa 56., 58. un 75. pants.

78 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 3295/94 un Nr. 1383/2003 jāinterpretē tādējādi, ka:

— no trešās valsts ievestas preces, kas ir kādas Savienībā ar preču zīmju tiesībām aizsargātas preces pakalderinājums vai Savienībā ar autortiesībām, blakustiesībām vai dizainparaugu aizsargātas preces atdarinājums, nevar tikt uzskatītas par “viltotām precēm” jeb “pirātprecēm” minēto regulu izpratnē tāpēc vien, ka tās ir ievestas Savienības muitas teritorijā, tām piemērojot kādu atlikšanas procedūru;

— minētās preces turpretim iespējami aizskar minētās tiesības un tātad var tikt uzskatītas par “viltotām precēm” vai “pirātprecēm”, ja ir pierādīts, ka tās ir paredzētas laišanai pārdošanā Savienībā, šāds pierādījums ir citstarp tad, ja izrādās, ka minētās preces ir tikušas pārdotas klientam Savienībā, piedāvātas pārdošanai vai reklamētas patērētājiem Savienībā vai arī no dokumentiem vai sarakstes par šīm precēm izriet, ka tās paredzēts novirzīt patērētājiem Savienībā;

- lai iestāde, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, varētu lietderīgi izvērtēt, vai ir šāds pierādījums un citas norādes uz minēto intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumu, pieprasījumu rīkoties saņēmēšajam muitas dienestam, tiklīdz tā rīcībā ir norādes, kas pamato aizdomas par minētā aizskāruma esamību, ir jāatliek attiecīgo preču izlaišana vai tās jāaiztur; un
- šo norāžu starpā var arī būt apstākļi, ka nav deklarēts preču galamērķis, lai arī lūgtajai atlikšanas procedūrai ir vajadzīga šāda deklarēšana, trūkst skaidras vai ticamas informācijas par preču ražotāja vai nosūtītāja identitāti vai adresi, nav sadarbības ar muitas iestādēm vai arī par attiecīgajām precēm tiek atklāti tāda veida dokumenti vai sarakste, kas mudina domāt, ka to novirzīšana pie patērētājiem Savienībā var iespējami notikt.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ⁷⁹ Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesas, un tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes 1994. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 3295/94, kas nosaka pasākumus attiecībā uz tādu preču, kuras pārkāpj kādas intelektuālā īpašuma tiesības, ievēšanu Kopienā, kā arī eksportu un reeksportu no Kopienas, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 1999. gada 25. janvāra Regulu (EK) Nr. 241/1999, kā arī Padomes 2003. gada 22. jūlija Regulu (EK) Nr. 1383/2003

par muitas rīcību attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka tās pārkāpj atsevišķas intelektuālā īpašuma tiesības, un pasākumiem, ko veic attiecībā uz precēm, kas ir pārkāpušas šādas tiesības, jāinterpretē tādējādi, ka:

- no trešās valsts ievestas preces, kas ir kādas Savienībā ar preču zīmju tiesībām aizsargātas preces pakalpinājums vai Eiropas Savienībā ar autortiesībām, blakustiesībām vai dizainparaugu aizsargātas preces atdarinājums, nevar tikt uzskatītas par “viltotām precēm” jeb “pirātprecēm” minēto regulu izpratnē tāpēc vien, ka tās ir ievestas Savienības muitas teritorijā, tām piemērojot kādu atlikšanas procedūru;

- minētās preces turpretim iespējami aizskar minētās tiesības un tātad var tikt uzskatītas par “viltotām precēm” vai “pirātprecēm”, ja ir pierādīts, ka tās ir paredzētas laišanaī pārdošanā Eiropas Savienībā, šāds pierādījums ir citstarp tad, ja izrādās, ka minētās preces ir tikušas pārdotas klientam Savienībā, piedāvātas pārdošanai vai reklamētas patērētājiem Savienībā vai arī no dokumentiem vai sarakstes par šīm precēm izriet, ka tās paredzēts novirzīt patērētājiem Savienībā;

- lai iestāde, kuras kompetencē ir izlemt lietu pēc būtības, varētu lietderīgi izvērtēt, vai ir šāds pierādījums un citas norādes uz minēto intelektuālā īpašuma tiesību aizskārumu, pieprasījumu rīkoties saņēmušajam muitas die-

nestam, tiklīdz tā rīcībā ir norādes, kas pamato aizdomas par minētā aizskāruma esamību, ir jāatliek attiecīgo preču izlaišana vai tās jāaiztur; un

- **šo norāžu starpā var arī būt apstākļi, ka nav deklarēts preču galamērķis, lai arī lūgtajai atlikšanas procedūrai ir vajadzīga šāda deklarēšana, trūkst skaidras vai ticamas informācijas par preču ražotāja vai nosūtītāja identitāti vai adresi, nav sadarbības ar muitas iestādēm vai arī par attiecīgajām precēm tiek atklāti tāda veida dokumenti vai sarakste, kas mudina domāt, ka to novirzīšana pie patērētājiem Eiropas Savienībā var iespējami notikt.**

[Paraksti]